

Saavutettavuus Webbtillgänglighet

Saavutettavuus ja verkkojulkaiseminen 4.2.2021
Saavutettavuusvalvonnan yksikkö, Etelä-Suomen
aluehallintovirasto

Saavutettavuus

- Saavutettavuus - Yhdenvertaisuutta digitaalisessa yhteiskunnassa
- eOppivassa Saavutettavuus ja digipalvelulain vaatimukset
- www.saavutettavuusvaatimukset.fi

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta = digipalvelulaki

- Suomen lainsäädännön taustalla YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (2006) sekä EU:n saavutettavuusdirektiivi (2016).
- Suomessa direktiivin vaatimuksia toteuttaa laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (2019)
- Digitaalisia palveluja ovat verkkosivustot ja mobiilisovellukset
- Digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten noudattamista valvoo Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikkö.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö

- Neuvonta ja ohjaus
  - www.saavutettavuusvaatimukset.fi
- Valvonta ja raportointi komissiolle
- Kanteluiden ja selvityspyyntöjen käsittely
- Sidosryhmien kuuleminen
- Kansainvälinen yhteistyö

Esityksen sisältö

- Mitä toimijoiden tulee tehdä?
- Valvonta
- Videot ja Julkaiseminen
- Kysymyksiä?

Mitä toimijoiden tulee tehdä?

Mitä toimijoiden tulee tehdä?

- Huolehtia että verkkosivusto on kriteerien mukainen
  - 49 kriteeriä, WCAG A- ja AA-taso
- Ottaa vastaan saavutettavuuspalautetta, verkkolomake
  - Tulee vastata 14 päivän kuluessa
- Saavutettavuusseloste
  - Jotta voi täyttää, tulee tietää sivuston saavutettavuuden tila
    - Arviointi tehtynä

Muutamia esimerkkejä WCAG-kriteereistä

- 1.1.1 Ei-tekstuaalinen sisältö: kuvien sisältämä tieto on sisällytettävä tekstivastineena (A)
- 1.2.2 videot pitää tekstittää (A)
- 1.2.5 videot pitää kuvailutulkata (AA)
- 1.4.1 Värien käyttö: palvelun ymmärtäminen ei perustu vain yksin väreihin (A)
- 2.1.1 Näppäimistö: verkkopalvelu on saavutettavissa näppäimistöllä (A)
- [Ohjevideot](#)

Saavutettavuusseloste

- Selosteessa kuvataan verkkosivuston tai mobiilisovelluksen saavutettavuuden tila
  - Saavutettavuuspuutteet pitää korjata mahdollisimman pian
  - Perustellaan kohtuuton rasite joka antaa poikkeustilanteissa mahdollisuuden poiketa saavutettavuusvaatimuksista *perustellusti ja etukäteen suunniteltuna*
- Pidettävä ajan tasalla
- [Saavutettavuusselostetyökalu](#)
- Selosteen sisältö on määritelty EU-tasolla

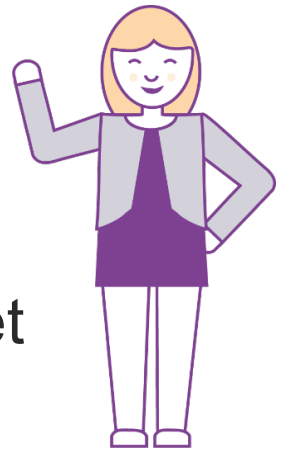

Kohtuuton rasite

- Palveluntarjoaja voi poiketa saavutettavuusvaatimuksista vain, jos se ennakkoon tehdyn saavutettavuusarvioinnin perusteella voi osoittaa vaatimusten toteuttamisen aiheuttavan sen toiminnalle kohtuuttoman rasitteen.
- Kohtuutonta rasitetta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti vammaisten ihmisten tarpeet käyttää kyseistä digitaalista palvelua sekä palveluntarjoajan koko, taloudellinen asema, toiminnan luonne ja laajuus.

Saavutettavuuspalaute palveluntarjoajalle

- Saavutettavuusselosteessa tulee olla yhteystiedot saavutettavuuspalautteen antamista varten
- Jokaisella on oikeus antaa palveluntarjoajalle verkkopalvelusta saavutettavuuspalautetta sähköisesti ja siihen on vastattava 2 viikon kuluessa
- Käyttäjä voi
  - antaa palautetta digitaalisen palvelun saavutettavuudesta
  - pyytää tarkennuksia kohtuuttoman rasitteen perusteluihin
  - pyytää ei-saavutettavaa sisältöä tai palvelua saavutettavuusvaatimukset täyttävässä muodossa tai muuten hänelle sopivalla (saavutettavalla) tavalla

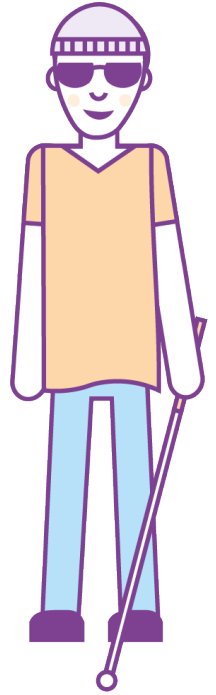
Valvonta

Valvonta tulee suorittaa vuosittain kahdella tavalla

- Kattava valvonta tehdään asiantuntijatyönä
  - 2020-2021 (ensimmäinen valvontajakso): 20 verkkosivustoa
  - 2023- (toinen valvontajakso): 20 verkkosivustoa
  - Lisäksi vähintään neljä mobiilisovellusta ja jatkossa 12 mobiilisovellusta valvontajaksoa kohti.
- Yksinkertaistetun valvonta pyritään tekemään automatisoidusti
  - 2020-2021 (ensimmäinen valvontajakso): 185 sivustoa
  - 2022 (toinen valvontajakso): 185 sivustoa
  - 2023 ja sen jälkeen valvottavien sivustojen määrä kasvaa 240 sivustoon valvontajaksoa kohti.

Ilmoitukset

- Palvelun käyttäjä voi tehdä **saavutettavuusselvityspyynnön** valvontaviranomaiselle, jos:
  - 1) palveluntarjoaja on antanut tai jättänyt antamatta todistusta siitä, miksi sisältöä ei anneta saavutettavassa muodossa
  - 2) palveluntarjoaja ei ole vastannut pyyntöön saada tietty sisältö saavutettavassa muodossa kahden viikon kuluessa
- Jokaisella on oikeus tehdä **saavutettavuuskantelu** valvontaviranomaiselle palveluntarjoajasta, joka ei ole noudattanut digipalvelulaissa säädettyjä vaatimuksia ja velvollisuuksia. Saavutettavuuskantelun käsittelyyn sovelletaan hallintolain hallintokantelua koskevia säännöksiä.

Kuinka AVI:ssa toimitaan kun tulee ilmoitus?

- Asiassa kysytään lisätietoja selvityspyynnöllä tarvittaessa sekä ilmoituksen tekijältä että digitaalisen palvelun ylläpitäjältä (sivuston julkaisija)
- Annamme **hallinnollista ohjausta** tai **päätöksen** siitä, että tiedot tulee antaa saavutettavassa muodossa
- Hallinnollisesta ohjauksesta ei voi valittaa, mutta toimija voidaan ottaa valvontaohjelmaan ja määrätä tekemään muutokset
  - määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko
- Päätös on valituskelpoinen eli voi oikaisun kautta edetä hallinto-oikeuteen

Mitä ilmoitukset ovat koskeneet?

Digipalvelulakiin liittyvät

- Kontrastit
- Lomakkeet
- Saavutettavuuspalautteeseen ei vastattu
- Puuttuvat tekstitykset videoista
- Saavutettavuusseloste
- Alt-tekstien puute
- Kohtuuton rasite
- PDF

Ei lain piirissä

- Tekniset ongelmat ja häiriöt
  - Vahva tunnistautuminen
- Sisällön ymmärrettävyys
- Ajanvaraus ja muut palveluihin liittyvät asiat
- Nettiyhteyden nopeus
- Palvelu ei digipalvelulain piirissä

Videot

Video- ja äänitallenteet digitaalisessa palvelussa

- Siirtymäaika päättyi 23.9.2020
- Digipalvelulaki ei koske ennen 23.9.2020 julkaistuja ääni- ja videotallenteita
- Ei koske suorita lähetyksiä
- Digipalvelulakia on ymmärretty **väärin**, että ei-saavutettavat videot kuuluisi poistaa verkosta 14 päivän jälkeen julkaisusta
  - Valmiin tallenteen tulee olla saavutettava, kun se julkaistaan digitaalisessa palvelussa
  - Lain tarkoitus ei ole, että digitaalista sisällön julkaisemista vähennetään tai julkaistua sisältöä poistetaan verkosta. Tarkoitus on, että sisältö opetellaan julkaisemaan alun perinkin niin, että se on kaikkien saavutettavissa.

Julkaisut verkossa

Julkaiseminen

- Saavutettavaa heti julkaisusta
  - 23.9.2018 tai sen jälkeen julkaistut
  - Mahdolliset puutteet kerrotaan selosteella
- Jos organisaatio julkaisee tai antaa julkaistavaksi sisältöä jonkin toisen organisaation verkkopalvelussa, sisällön pitää olla saavutettavuusvaatimusten mukainen.
  - Ei voi kiertää vaatimuksia
- Palveluntarjoaja vastaa digitaalisen palvelun sisällön saavutettavuudesta
  - Ei niistä joita ei rahoita, kehitä tai valvo

Tutkimustoiminnassa käytettävät digitaaliset palvelut

- Digipalvelulakia ei sovelleta itse tutkimustoiminnassa käytettäviin digitaalisiin palveluihin
- Saavutettavuusvaatimuksia koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi tutkimuksissa, joissa korkeakoulu voidaan katsoa olevan tutkimuksen toteuttajana ja tutkimuksessa annetaan yleisölle mahdollisuus käyttää digitaalisia palveluja.
- Digipalvelulain säännökset koskevat siis toimijaa (esim. yliopistoa), kun se julkaisee tutkimuksia digitaalisissa palveluissaan yleisölle.
- Yleisö voi olla rajattu tai rajoittamaton joukko luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä.

Kiitoksia!